Kristigs Wehstnesis.

Populari sinisks garigs mehneschraksts.

Maksà peesuhtot ar peelikumeem „Labà Wehsts“ pa gadu 1 rubli.

Redakzijas un ekspedizijas adrese: П. Лауберту, Митава, Жагорская 11, P. Laubertam, Jelgawâ, Schagares eelâ 11 (Mitau, Kurland, Russia).

№ 3. **Martâ 1911.** **Isnahk 6. gadu.**

Pamati Latweeschu Baptista turpmakam „bihbeleskursam“.

Latweeschu Baptistu draudschu sarihkotais „bihbeleskurss“ paschulaik ir ais muguras. Tà tad wehsture par winu spehj nodot sawu spreedumu. Un wehstures spreedums par pagahjuscho bihbeleskursu war buht tikai tahds: Kurss nowezojees, muhslaikam pahrak maswehrtigs. Kahda nosihme gan war buht pahris truhzigi isstrahdateem preekschnesumeem par runasmahkslu, kristigas draudseswehsturi un zitàm deewwahrda sinibam preeksch łaudim, kas neko par to nesin, waj ari sin drusku par to, waj ari sin wairak ne kà tàs pahris stundu spehj dot? Kahda nosihme wispahri daschàm stundam preeksch tahda usdewuma, kahds ir sludinataja usdewums muhslaika dsihwê? Atbilde us to ir tikai weena: Ta nosihme ir maswehrtiga un neatswer tos upurus, kas winas dehł teek westi.

Warbuht waretu istikt gluschi bes kursa? Nè, newar istikt! Tàs wajadsibas, kuru dehł kurss radees, naw tagad masakas, bet ir gan dauds leelakas un zita labaka lihdsekła, ka apmeerinat schìs wajadsibas, wehl arween naw. Tà tad wajag kursa! Buhtu tikai jadomà us kahdeem pamateem jasarihko turpmakee bihbeleskursi. Muhsu domas par to ir schìs:

Bihbeleskursa usdewumam jabuht, 1) sneegt nepeezeeschamàs pamatlizejas Deewa strahdneeka sinaschanas pirmâ kahrtâ garigà darba strahdneekeem un tahdeem, ko draudses eeteiktu par derigeem preeksch sagatawoschanas us Deewa darbu un 2) gahdat garigà darba strahdneekeem lihdsekłus, ka tee

ſpehtu dsert ſawu darbu ſekmigaki. — Tà tad kurſa rakſturs buhtu diwejads: teoretiſks un praktiſks — winſch mahzitu karot un dotu kareiwam wajadſigo muniziju. Sawâ diwejadâ uſdewumâ, kurſch deretu ne tikai teem, kas nebuhtu baudijuſchi garigu iſglihtibu, bet arî teem, kas buhtu tai ſinâ iſglihtojuſchees.

Mahzibu preekſchmeti waretu buht: No **ekſegetiſkàs teologijas** jeb iſſkaidroſchanas deewwahrdu ſinibam: 1) Bihbeles archeologija jeb ſenlaiku mahziba. Ta eepaſihſtinatu ar Bihbeles ſemem — kahda ſeme, kahda daba, kas tur aug — ar laudim, — kahdas tautas, kahdas tàm eeraſchas laizigâ un garigâ ſinâ, kahdi likumi, politika, ſiniba, mahkſla. 2) Bihbeles iſagogika un kritika jeb eepaſihſchanàs ar bihbeli, eewadijums taſâ un pahrſpreedumi par to. Schi ſiniba eepaſihſtinatu ar Bihbeles grahmatu iſzelſchanos un winu ſakopoſchanu weenâ krahjumâ, eepaſihſtinatu ar eemeſleem, kapehz grahmatas rakſtitas, eepaſihſtinatu ar grahmatu ſaturu un pirmrakſta weidu un rahditu pateeſibu muhſlaiku Bihbeles kritiku ſajukumâ. 3) Bihbeles hermeneitika un ekſegeſs jeb iſſkaidroſchana. Ta mahzitu, kà Bihbele jaiſſkaidro, kà iſſkaidrotais jaiſleeto praktiſki un ta atwehrtu Deewa wahrda dimantu raktuwes. Jaiſſkaidro buhtu wiſmaſ daſchas no eewehrojamakàm Bihbeles grahmatam. — No **hiſtoriſkàs teologijas** jeb wehſturiſkàm deewwahrdu ſinibam: 1) Deewa walſts wehſture. Ta rahditu, ka Deews peſti zilwezi. Sewiſchki japakawejas buhtu pee pirmàs kriſtigas draudſes un wiſpahri Jeſus un apuſtulu laikmeta. 2) Kriſtigas draudſes un winas dogmu jeb tizibas mahzibu wehſture. Sewiſchki jaeewehro buhtu miſioneswehſture un Baptiſtu wehſture. — No **ſiſtematiſkas teologijas** jeb nokahrtotàm deewwahrdu ſinibam: 1) Apologetika jeb kriſtigu pateeſibu aiſſtahweſchana. 2) Dogmatika jeb tizibasmahziba. — No **praktiſkas teologijas** jeb mahzibas par gariga ſtrahdneeka darbu: 1) Paſtoralteologija jeb mahziba par ſludinataja peenahkumeem. 2) Garigais darbs — draudſê, beedribâs, ſwehtdeenas ſkolâ. Sche ſewiſchki jaeewehro draudſeswadiſchana. 3) Homiletika jeb garigàs runasmahkſla. 4) Preekſchneſumi par praktiſku kriſtigumu lihdſ ar ſawſtarpigàm ſarunam par to. 5) Runu nokahrtojumi. — No

Laizigàm ſinibam waretu nemt, zik nu paſpehj. Sewiſchki eeteizamas buhtu pareiſrakſtiba, nokahrtota domaſchana jeb logika, dwehſeles mahziba jeb pſichologija un audſinaſchana jeb paidagogija.

Eeſkatotees ſchink mahzibas programâ, ſkaidri redſams, ka ſchi programa praſa daudſ wairak laika ne kà weens kurſs, pahris nedelu garſch, ſpehj dot. Ari mehneſi garâ kurſâ nebuhs eeſpehjams ſchis mahzibas iſmahzitees. Tà tad jaatrod pawiſam zits weids, kà peekluht wajadſigàm ſinaſchanam. — Eeteizamakais weids gan buhs, iſdalit programu uſ wairak kurſeem. Mums ſchkeet, ka wajadſetu ſeſchus kurſus, mehneſi garu katru, tad ſpehtu galwenos wilzeenos apſtrahdat uſſtahdito programu. — Kurſos deretu mahzit diwâs nodalâs. Pirmâ nodalâ waretu no muhſu programas apſtrahdat tahdus preekſchmetus, waj to dalas, kas deretu katram dſihwam kriſtigam zilwekam; otrâ nodalâ buhtu jamahzas tàs ſinaſchanas, kas wajadſigas gariga darba ſtrahdneekam, ſewiſchki ſludinatajeem. Trihs pirmos kurſus buhtu japawada pirmâ nodalâ un otros trihs kurſus otrâ nodalâ. Tà uſzihtigs kurſiſts, kas lihdſ nahkoſcham kurſam buhtu tſchakli ſtuhdejis—ar kahdas mahzibas grahmatas palihdſibu — pagahjuſchâ kurſâ mahzitàs mahzibas, droſchi ween ſeſchu gadu laikâ eeguhtu ſew peeteekoſchu mahzibu kapitalu ſawai dſihwei.

Par kurſiſteem pirmâ nodalâ buhtu peelaiſchams kurſch katris, kas ſamakſatu kurſa naudu waj nu pats, waj wiņa draudſe. — Par kurſiſteem otrâ nodalâ buhtu peelaiſchami tikai ſludinataji un tee, kas no draudſchu padomes uſ draudſchu eeteikumu buhtu atſihti par derigeem mahzitees otrâ nodalâ.

Kurſa ſkolotajeem buhtu jamahza pehz ſtingri iſſtrahdatas ſeſchgadiga kurſa programas. Katrâ kurſâ katram ſkolotajam buhtu noteikts ſtundu ſkaits, kurâs buhtu jaiſņem zauri noteikta daļa no ſiņama preekſchmeta. Tas praſitu nopeetnu, wairak mehneſchu ilgu ſagatawoſchanos uſ mahzibu paſneegſchanu. Saprotams, ka tad ſkolotaju puhles buhtu jaaiſmakſà. Par katru ſtundu buhtu jadod ſkolotajam wajadſigais atlihdſinajums.

Lihdſekļus, kurſa ſarihkoſchanai buhtu jaeeguhſt zaur 1) ikgadigu, ruhpigi ſagatawotu kolekti pa ſabeedribas draudſem, 2) zaur perſonigeem ſeedojumeem, 3) zaur kolektem, kas eenahktu

kursa wakaru sapulzês, 4) zaur kursistu naudam un 5) warbuht zaur ahrkahrtigu pabalstu no Wispasaules Baptistu krahjuma.

Us redsechanos jaunajâ kurs . . . nu, nu — tas jau tikai preekschlikums! Un preekschlikumu jau war ar balsu wairakumu arween atraidit!

Balss kopschana.

Mahjeeni dseedatajeem pehz K. A. H. Wolfa.

Deewa krahschna dahwana ir skaista balss. Kam ir schi dahwana, tas lai to sargà un kopj ar wiseem spehkeem! Un tikai labi kopjot, ta us ilgumu eepreezina sawu ihpaschneeku.

Dseedatajeem nespehj ween deesgan eeteikt, ne tikai ne-ee-elpot kaitigu gaisu, bet ari sargatees no daschu ehdeenu un dsehreenu leetoschanas. Ustureschanàs telpâs, kur daudz lauschu, elposchanai arween kaitigi. Ja tahdâs telpâs ir jadseed, tad ir tur jaeero-das wismaz desmit minutes pirms dseedaschanas, lai plauschas peerastu beesajam, noleetotam gaisam.

Dseedatajeem allasch jaiswehdina istaba, kur tee dsihwo un guł. It nekad neuskawejees peepihpetâs, waj no gahsesleesmas sakarsetâs, waj lauschu pulka pahrpilditâs telpâs.

Tà pat loti jasargas no zaurwehja. Tadehł nekad nedrihkst usturetees us trepem, koridoros, sewischki pehz dseedaschanas to nekad nedrihkst darit, jo tad balss organi arween ir eekarsuschi. Wajadsetu pehz dseedaschanas usturetees istabâ, kas ne pahrak silta, labak ta masak kurinata, un tur balss organus atwehsinat, waj sargat rihkles galu no saauksteschanàs zaur kabatas drahnas tureschanu us mutes. Wislabakais ir, nozeetinat meesu, nomasgajot to katru deenu aukstâ uhdenî, tad reti kad saauksteesees. Scho nomasga-schanos newajag eesahkt aukstâ gada laikâ un wispahri eesahkot war leetot remdenu uhdeni un tad pamasam pahreet us auksta uhdens leetoschanu.

Ne wasarâ, nedz seemâ kaklu newajag leelisķi aptiht. Se-wischki jasargas no wilas un sihda aptinumeem un apleekameem, tapehz ka tee loti ahtri sakarsè kaklu. Ja nu aukstâ weetâ atnem schos aptinumus, waj apleekamos no kakla, tad katrreis noteek kakla saaukschana. Ja ir pahrak eeradis, kaklu aptiht, tad to war aptiht ar kokwilas audumeem. Tàs nekarsè, drihsak wehsina.

Ehrti, ſilti kahju apawi, kas nelaiſch zauri ſlapjumu, loti atſargà no ſaaukſteſchanàs.

Schauri un augſti kaklu apleekamee, krahgas, korſetes, zeeſcha noſchnoreſchanàs ſaſpeeſch organus un loti kawè laba gaiſa ee=el=poſchanu un ſlikta iſelpoſchanu.

Ehdot ſtipri ſapiparotus, ſaſahlotus un treknus ehdeenus, tà pat ari ehdot mandeles un reekſtus, tuhlin dabù balſs aiſſma=kumu. Tikpat kaitigi balſij ir wiſi reibinoſchi dſehreeni — ari alus un wihns — kà ari ſtipra kafija un rehja.

Dſeedat tuhlin pehz ehſchanas, kad kreetni paehdis, naw labi. Ee=ehſtà bariba ſpeeſchas uſ wiſàm puſem un ſewiſchki ſpeeſchas pret kruhtim un plauſcham, kas tad teek eeſpeeſtas maſajâ, augſchejâ kruhſchu telpâ un tà neſpehj ee=elpot peeteekoſchi gaiſu, kas tik loti wajadſigs, lai raditu ſkanu. Gaiſam truhk=ſtot dſeedatajs nopuhlè balſs ſaites wairak ne kà paraſts, tàs nogurſt un ſpehj radit tikai wairs aſu, nemihligu ſkanu.

Tà pat naw eeteizami dſeedat gluſchi tukſchâ duhſchâ, waj pat iſſalkumâ, tapehz ka tad naw ſpehka. Ja wajag daudſ dſee=dat, tad ir labi, ſtundu eepreekſch paehſt—mehreni un ne treknus un piparotus ehdeenus.

Skani runat, labu laiku no weetas, kleegt, laſit preekſchâ, beeſchi nogurdina ee=elpoſchanu un to nekad newajag darit, kad jadodas uſ dſeedaſchanu. Ari dſeedaſchana, tuhlin pehz meeſigas peepuhleſchanàs — leela gahjeena, wingroſchanas, ſkreeſchanas waj lehkſchanas, peldeſchanas — kaitè balſij. Zitâ laikâ wiſs tas dſeedatajam tikai der, jo tas attihſta muſkulus un ſawilno aſins rinkoſchanu. Uſbudinajumi, kahdi tee ari nebuhtu, eepihkums, ruhpes, behdas, wiſs tas ir kaitigs neween balſij, bet wiſai zil=weka meeſai. Tà pat ir kaitiga ilga rakſtiſchana ſalihkuſcham, ſchuhſchana, adiſchana u. t. p. Ta kawè elpoſchanas darbibu un wahjina to.

Dſeedat mahzitees nedrihkſt weenâ laidâ, beſ pahrtrau=kumeem. Wajag minutes peezpadſmit mahzitees dſeedat un tad atkal minutes peezpadſmit atpuhſtees. Kamehr weena daka dſee=dataju mahzas, tikmehr otra lai atpuhſchas. Diwas, wiſilga=kais trihs ſtundas deenâ mahzitees dſeedat — wairak nè. Ja balſsorganus pahrpuhlè, tad tee teek padariti neſpehzigi, iſzelas

balſs noſkanoſchanàs, ta top neſkaidra, ſahk trihzet, waj pat ſaudſos gadijumos wairs nemaſ neklauſa.

Labakais lihdſeklis pret ſaaukſteſchanos ir — pirts, ſweedreſchanàs, tad rihkles ſkaloſchana ar wahritu, waj ſahlsuhdeni, wislabakais juhrasſahlsuhdeni, kà ari aukſts, ſlapjſch aptinums apkaklu. Pirtî ejot tomehr jaſargas loti no jaunas ſaaukſteſchanàs. Ja balſs organi ſlimi, tad nemaſ nedrihkſt dſeedat.

Weeglu balſs aiſſmakumu, waj rihkles ſauſumu, waj ſahkdamos balſs aſumu un nemihligumu war nowehrſt daſchadi. Labakee lihdſekli ir: zepti augli, jehlas olas ar zukuru ſamaiſitas, kafija beſ peena u. t. t. Tehja naw eeteizama, ta ſauſè rihkli.

Tihrais poſts ir ar wihreeſchu balſchu organu nogłotoſchanu. Tas gadas beeſchi un beeſchi pat głotas ſazeetè. Skana tad paleek rihklê eeſpeeduſès, ſkan tà ſpeeſti.

Labakais un weenkahrſchakais lihdſeklis pret ſcho indewiekaiti ir — kà głotas dabut prom, kad tàs ſazeetejuſchas — tikai loti uſmanigi—jaeewelk remdens uhdens pa degunu un ari jaſkalo rihkles gals ar alonu un ſahlsuhdeni.

Daſchi dſeedataji eeteiz dſert uhdeni tukſchâ duhſchâ un tad tuhlin pehz tam duhſchigi ſtrahdat meeſasſpehkeem — zirſt malku—ſkreet, lihdſ ſahk ſilti meſtees, ſahk ſwihſt. Maſgaſchanàs aukſtâ uhdenî ari atraiſa głotas. Kahds zits weenkahrſchs lihdſeklis ir zitrona ſkahbe. No zitrona jaiſſpeeſch daſchi pileeni glahſê, pilditâ ar uhdeni, un tad to ſchad un tad lehnam jawada zaur rihkli — jaeedſer.

Sahkot mahzitees dſeedat, daſchreiſ balſs eekaiſt, tas ir eeſahzejeem. Newajag tuhlin ſaudet duhſchu. Wajag tad kahdu laiziņu nedſeedat, iſdſeedetees un tad dſeedat atkal. Balſsorgani eerod nopuhleſchanos un klauſa beidſot tihri labi. War jau tad ari eeelpot wahrita uhdens un ſahlsuhdena garaiņus un ſkalot rihkli ar alonu.

Beidſot wehl pahris nelaimites japeemin. Tee ir netikumi, kas iſzełas no daſchu balſsorganu neſpehjibas. Tàs nelaimites ir trihzinaſchana un ſkanu neſkaidra dſeedaſchana, kad jadſeed waj nu augſti, waj ſemi.

Ja labi ſkolots dſeedatajs ar nodomu trihzina balſi, juhtigâs, waj uſtrauzoſchâs weetâs meldijâ, tad tas atſtahj labu eeſpaidu; bet ja trihzina balſi neapſinigi un beeſchi, tad ſchì trih-

zinaschana top apgrihtinoschs un rahds, ka balsij wairs naw spehka.

Tad neskaidra dseedaschana, ja jadseed augsti waj semu. Tad ir waj nu balssorgani daschi par nespehjigeem, waj ari dseedatajam truhkst musikalistàs dsirdes. Nespehks, kas zehlees no pahrpuhleschanàs, dseedinams zaur atpuhtu; nedsirde dseedinama zaur nokahrtoteem mehginajumeem, usdseedat pareisâ skanâ. Augstàs skanas beeschi ween nespehj isdseedat, tapehz ka truhkst duhschas. Tai weetâ, kur buhtu jadseed droschi, brihwi, tur baidas dseedat tik augsti un tad tà bessspehzigi un bailigi rauga usdseedat tik augstu, zik wajag. Tad to newar. Augstàs notis jadseed ar wisu spehku.

Keisara skuhpsts.

Kahds duhschigs, kreetns Kreewu ofizeers bij negribot sakildojees ar sawu beedri, loti karstas dabas zilweku un schis winam bij eezirtis pliki sejâ. Pehz paraduma apwainotam ofizeeram neatlika nekas zits, ka isaizinat apwainotaju us diwkauju. Bet keisars Nikolajs bij stingri noleedsis katru diwkauju un neweens neeedroschinajas tam pretotees. Apwainotais ofizeers steidsàs pee keisara, isstahstija sawu gadijeenu un ar asaram azîs luhdsa keisaru atzelt aisleegumu, jo winsch nespehjot dsihwot, tà apkaunots. Keisars prasija, us kura waiga ofizeers sists un kad ofizeers to pateiza, tad keisars noleezàs un noskuhpstija ofizeeri us ta waiga. „Es noskuhpstiju Tew siteenu; waj Tew peeteek ar skuhpstu no manis," keisars sazija, uslikdams glesni roku us apwainotà galwu. „Ja, pilnigi Majestate," atteiza ofizeers un ar leelu preeku firdî steidsàs pee sawa pretineeka un isstahstija tam, ko keisars bij darijis. Tad abi apkampàs, skuhpstijàs un bij salihdsinati un nedomat wairs nedomaja par diwkauju. Keisara skuhpsts to bij darijis.

Waj tew ir kahds, kam tu newari peedot, Deewa behrns? Winsch tewi skuhpsta, taws Pestitajs, ta Wisaugstakà Majestate, „ar sawas mutes skuhpstischanu." Waj tew nepeeteek tas? Sal. Aug. Ds. 1, 2.

Ihstenibas peerahdijums.

Pasihstu kahdu, kas tapa tizigs un pahrmainija sawu weeglprahtigo dsihwi, bet tomehr domaja: „Sawus paradus dsertuwneekam man naw jamakša: winsch ir pilnam neapsinigs zilweks, schis wihnuschneeks.“ Wihnuschneeks to dabù sinat un teiz: „Nu, tas ir tikai labs kristigais — tas tikai buhs to swehto draudses gresnums! Tà tad to sauz par atgreeschanos!“ Tad jaunais tizigais kahdâ deenâ dsirdeja kahdu sprediki un tad winam bij, kà pats issakas, it kà buhtu dabujis taisni pa peeri. Nu winsch bij pilnam pahrleezinajees, ka tam ir gan jasamakšà sawi paradi dsertuwneekam. Wehl tai paschâ wakarâ winsch nosuhtija wihnuschneekam sawu beidsamo naudu — peezus rublus. Wairak tam tad nebij. Un lihdsi naudai winsch suhtija schahdu wehstuliti: „Peedodeet, esmu grehkojis pret jums un Deewu. Man likàs, ka man newajadsetu jums samakšat, tapehz ka esat man netaisnibu darijuschi. Pats gribeju juhs sodit. Peedodeet man, aismakšaschu jums wisu ar prozentem.“ Wihnuschneeks tapa loti nopeetns, kad lasija to wehstuli, atsauza sawu seewu un teiza tai: „Sche, lasi!“ Tad tas teiza: „Seewa, tajâ Jesus Kristus religijâ tatschu wajag buht kaut kam eekschâ. Par to mehs lihds schim nemas neesam domajuschi. Buhs druszin par to leetu wairak japadomà.“ Sawu dsertuwi schis wihnuschneeks ir atstahjis un nu nodarbojas zitâ arodâ un kalpo tagad ustizigi sawam Deewam un tuwakeem.

„Lai juhsu gaisma spihd kauschu preekschâ, ka tee eerauga juhsu labos darbus un godà juhsu tehwu, kas Debesîs.“ Mat. 5, 16.

„Tas neatgadas.“

Kaiminos man dsihwoja tehlu zirtejs. Nekad neaismirsischu atbildi, ko winsch man dewa us kahdu manu jautajumu.

„Sakeet, meister Schmit, ko juhs tad dareet, ja esat ussituschi us kaltu drusku stipraki, tà kà no tehla nolez kahds leelaks gabals.“ Gribeju sinat, waj naw kahda kite, ar ko peestiprinat atluhsuschos gabalus.

Winsch usskatija mani tà eesahnis, strahdadams arween tahlak kà bij strahdajis un sazija: „Tas neatgadas.“

„Nu,“ atteizu, „bet ja nu tomehr atgaditos, ko tad darat?“

„Tas neatgadas,“ winsch atkahrtoja.

Prafiju tam wehl treſcho reiſi un treſcho reiſi dabuju to paſchu atbildi: „Tas neatgadas.“ Ar to man wajadſeja apmeerinatees.

Waj meiſtaram Schmitam nekad neatgadas nozirſt kahdu leelaku gabalu no zehrtamà tehla — to neſinu, bet to gan ſinu, ka meiſtaram Jeſum wiņa darbâ nekad neatgadas kluhdas. Neweens zirteens naw par ſmagu, nedſ par weeglu. Eſi tadehl pilnigi meerâ un nedomà, ka Winſch tewi pahrmahza par daudſ. Tas neatgadas, jo Winſch teiz: „Nebihſtees, jo es eſmu ar tewi, neatkahpees, jo es eſmu taws Deews; es tewi ſtiprinaju, es tew ari palihdſu, es tewi ari turu ar ſawas taiſnibas labo roku.“ Eſ. 41, 10.

Laba atbilde.

Kahdâ Auſtrijas zeemâ, pehz tizibas brihwibas iſſludinaſchanas, ewangeliſkee ſemneeki bij uſzehluſchi ſew weenkahrſchu deewnamiņu — beſ torņa, beſ pulkſteņa, tos nebij brihw likt uſ ewangeliſkeem deewnameem. Bet tà kà tee nebij redſejuſchi krahſchņas baſnizas, tad teem likàs wiņu naminſch tomehr ſkaiſts. Un tadehl tee rakſtija pahr eeeju wahrdus: „Sche ir teeſcham Deewa nams un ſche ir debeſu wahrti!“

Kahdâ deenâ ſcho zeemu apmekleja kahds ſmalks pilſehtas kundſinſch. Par wiſu, ko tas zeemâ redſeja, tam bij kahds ſobgaligs, ſmahdejoſchs wahrds ko ſazit un tahds tam bij ari preekſch weenkahrſchà deewnamiņa. Kad tam to rahdija, tad tas ſmeedamees iſſauzàs, laſidams eeejas uſrakſtu: „Bet juhſu luhgſchanasnams jau iſſkatas pehz kuhts!“

Kahds firmgalwis, kas tur pat ſtahweja un dſirdeja kundſiņa neprahtigos wahrdus uſ to peeſihmeja: „Nekas par to, ka muhſu deewnams iſſkatas pehz kuhts, ja tik wiņâ ir eekſchâ ſwehtà gimene. Godzeenigais firmgalwis, kas bij leels Bihbeles paſinejs, bij atzerejees, ka Peſtitajs peedſimis lopu kuhtî un guldits ſilitê un tadehl tam bij ihſtais wahrds preekſch neapdomigà ſpreedeja.

Nenizini nekad to, kas otram mihlſch un dahrgs, kaut ar tas buhtu maſwehrtigs. Nizinot tu eewaino otra ſirdi un grehko pret ſawu tuwaku.

Apskats.

Truhkst skolotaju! Pagahjuschâ gadâ Baptistu Isglihtibas un Skolu Beedriba zaur Leepajas laikraksteem mekleja preeksch Preekules skolas skolotaju, no kam redsams, ka truhkst Baptisteem sawi skolotaji. Bet nu zelas jautajeens: waj Baptisteem truhkst jauneeschu, kuri buhtu spehjigi schim usdewumam nodotees. Kà leekas, gan nè! Bet daudsi waj nu schaubas dehl weetu truhkuma waj atkal jaatsakas apstahkku dehl. Tomehr leelakà daļa, kuri daudsmas baudijuschi peeteekoschu skolas isglihtibu, tura skolotaju darbu par loti neezigu un nepeegreesch tam leelu wehribu — kurpretì tam wajadsetu peegreest leelako eewehribu. Skolotaja darbu nopeetni apluhkojot, redsam to, kà augstako un leelako pat gruhtako darbu un usdewumu pasaulê. Nahkotni audsinat un isaudsinat par kreetneem tikumigeem, ar pareisu usskatu — zilwekeem — swehtibas pilns kà ari daudz puhles prasoschs darbs. Skolotaja eespaids us behrneem paleek pat us wisu muhschu. Jo behrns usnem wisu un ko skolotajs winam mahza un saka to winsch labi eegaumè. Winsch tiz, ja skolotajs ko saka, tas ir pareiss un tam paklausa un jaseko. Us skolotaju mums jaskatas kà us nahkotni. Beeschi saka: „Kahds skolotajs, tahds ari behrns; un tam ir leela pateesiba. Baptistu draudsem, ja ween eespehja, wajadsetu zenstees atwehrt skolas preeksch sawas nahkotnes, tamdehl jau ween, ja wini gribetu redset behrnus esam winu pehdâs. Dsirdeju Leepajâ kahdâ draudses stundâ, kahds brahlis sazija: „gahdajeet mums skolotaju, telpas netruhks." Tà tad us skolu atwehrschanu buhtu weena un otra draudse pat gatawa, bet truhkst skolotaju, tas ir, kreetna audsinataja. Tapehz jauneeschi, leekat scho leetu pee sirds un kam eespehja, energija un wehlas spehkus seedot preeksch nahkotnes audsinaschanas, „eseet skolotaji!"

Jauneeschu pulzini un draudses ejeet palihgâ ja no juhsu widus iseet kahds mahzitees par skolotaju, lai nebuhtu jaatsakas no schì swarigà darba lihdsekļa truhkuma dehl. Peeleezeet ari puhles un spehkus preeksch skolu atwehrschanas. Baptistu skolotaji, kuri jau strahdà scho darbu—nodewuschees ar wisu sirdi un seedo scham usdewumam sawus spehkus, lai wini sa-

wus audſinatos behrnus ſaſtaptu dſihwê kà kreetnus zilwekus. Tapehz nenogurſtoſchu darbibu ſkolotajeem, kuri ſcho gruhto darbu jau ſtrahdà un daudſ ſekmes teem, kas preekſch ſchà uſdewuma ſagatawojas. Jauneeſchi eſeet ſkolotaji! —kst.—

Pehdejà **tizibasſchkiru ſtatiſtika Sabeedrotâs Walſtîs**, Amerikâ, rahda, ka tur ir Metodiſtu 6,596,168, Baptiſtu 5,774,066, Luteranu 2,243,486, Preſbiteeſchu 1,920,765.

Tà ſauktais **bihbeleskurſs**, ſarihkots no Latweeſchu Baptiſtu draudſem, ſchogad tika noturets no 8.—17. februarim Rigâ, Agenskalnâ, Baptiſtu luhgſchanas namâ. Bij kahdu 30 dalibneeku. Mahzibas paſneedſa Frejs, Inkis, Buhzens, Kurzits, Lauberts un Schmits, bijuſchais Lodſes garigà ſeminara ſkolotajs, zaur tulku Pukukalnu. Mahzibas preekſchmeti bij: Bihbelesiſſkaidroſchana, runasmahkſla, dwehſelesmahziba, Bihbelê aprakſtito lauſchu eeraſchas, kriſtigas draudſes wehſture, eepaſihſchanàs ar Bihbeli — tà ſauktais eewadijums Bihbelê un mahziba par ſludinataja peenahkumeem. — Schehl tikai, ka ihſà laika dehl neko newareja mahzit pamatigi. Nenoleedſami muhſlaiks praſa uſ preekſchu ſarihkot kurſu uſ zitadeem pamateem.

Ewangeliſkai Draudſibai Wahzijâ ir 20,797 lozekli pehz jaunakàs ſtatiſtikas. Swehtdeenasſkolenu wineem 40,000. — Ewangeliſkà Draudſiba, kà ſinams, ir jauna draudſe Lutera draudſes klehpî. Muhſu ſemê winas aiſſtahwi ſaſtopami tà ſauktajâ Silâ Kruſtâ.

Lutera tizigo laulibu ſtatiſtika par Berlini uſrahda ſekoſchos ſkaitlus: 1901. gadâ no 100 likàs 66,8 no mahzitajeem ſalaulatees, 1905. gadâ 62,7, 1908. wairs tikai 37,9! Kà ſinams, Wahzijâ likumigo laulibu noſlehdſ pee walſts eerehdna, bet deewbijigee laudis, kas baſnizai naw atgreeſuſchi muguru, tad wehl leekas ſalaulatees no mahzitaja. Bet tahdu lauſchu paleek Berlinê arween maſak. — Bet teem, kam nopeetni buhtu par to japahrdomà, pat jaiſbihſtas, eet paraſto zelu arween tahlak un wehl arween naidigi noſkatas uſ katru, kas pee laika taiſas no grimſtoſcha kuga projam.

Dr. Dſchons E. Klefs, weens no tagadnes eewehrojamakeem miſionareem, ſawa leelà darba dehl Telugu miſionê ſaukts Telugu apuſtulis, nomiris 24. now. 1910. gadâ,

Rotſcheſtrâ, Amerikâ. Klefs dſimis 16. julijâ 1836. gadâ. Kad tas tika atgreeſts, tad tas bij teefleetu ſtudents. Winſch atſtahja ſawas ſtuhdijas un dewàs ar Dr. Dſchuetu uſ Indiju, lai ſtrahdatu Telugu miſionê. Pagahja 10 gadi gruhta darba. Tad iſzehlàs leels bads ſemê. Klefs ſalihga ar waldibu, buhwet kahdu gabalu kanala, kas paſchulaik atradàs darbâ. Tà kà tas ſawâ jaunibâ bij eeguwis inſcheneera ſinibas, tad tas tam ari bij eeſpehjams. Par uſraugeem tas eezehla eedſimtos ſludinatajus un tà laudim tika ſludinats ewangelijums un tee ari tika iſglahbti no bada nahwes. Daudſi peeteizàs draudſej, bet Klefs neweenu neatlahwa kriſtit, kamehr ſemê bij bads un laudis no wina atkarigi. Kad bads bij pahrgahjis, tad winſch lika tos pahrbaudit, kas tad peeteizàs, tos uſnehma draudſê. Tatſchu laudis nahza bareem, tà kà weenâ paſchâ deenâ Gundlakama upê kriſtija 2222 perſonas. Pusgada laikâ teem ſekoja 10,000. Tas bij 1878. gadâ. Schi miſione, kà jau mehs pehrn minejam, ir Baptiſtu miſione un ſaprotams ari miruſchais miſiones waronis bij Baptiſts. — Ar preeku waram ſche ſinot, ka ari Latweeſchi ſchajâ miſionê uſtura trihs bihbelesſeewas un weenu eedſimto miſionari. Diwas bihbelesſeewas tika peenemtas ſchogad, tapehz kà weens no Limbaſchu Baptiſteem, Porejs, aiſmakſaja par weenu un otrai tika dota pusalga, 25 rubki, no kahdas Baptiſteenes Jelgawâ un otru puſi ſedſ Latw. Bapt. Pag. Miſ.

Noteikumi, atteezotees uſ tizibas maiņu. „Widſemes Gubernaş Awiſchu“ 133. num. 1910. g. nodrukati ſchahdi tizibas pahrgahjejeem doti noteikumi: 17. aprilî 1905. gadâ Wisaugſtaki tika dots ukaſs, pehz kura iſdoſchanas wiſi agrakee noteikumi ſchinî ſinâ uſſkatami par nowezojuſcheem. Ukaſs ſihmejas uſ pahreeſchanu no weenas ſweſchtizibas otrâ. Par ſweſchàm tizibam Kreewijâ ſkaitas wiſas zitas tizibas beſ ween pareiſtizigàs Kreewu tizibas. Garigo leetu departaments iſſinojis ar zirkularu ſchahdus jaunus noteikumus: 1) Pahreeſchanu no weenas tizibas otrâ atlaujama no gubernas preekſchneezibas. Pee tam jaeewehro likum. kr. 11. ſehjuma 1. dalas 6. un 779. panta noteikumi. Tas ir, pahrgahjejam jaeeſneedſ luhgums deht pahreeſchanas beſ kahdas ſtarpneezibas no tàs garidſneezibas puſes, kuras tizibâ pahrgahjejs grib pahreet.

2) Pahreeſchanu war iſdarit tikai tahdas perſonas, kas jau ſaſneeguſchas 21 gada wezumu. 3) Pahreeſchanai no weenas ewangelijuma luteriſkas tizibas (augſburgeeſchu, reformatu waj baptiſtu) otrâ tahdâ paſchâ tizibâ naw wajadſigs adminiſtrazijas atļaujas. Pahrgahjejeem tikai jaapgahdajas no ſawu agrako draudſchu mahzitajeem apleezibas, ka wini ir iſteikuſchi wehleſchanos pahreet zitâ tizibâ. Uſ ſcho apleezibu pamata tad jauno draudſchu mahzitaji, kuri pahrgahjeju peenem, par katru tahdu gadijumu paſino zaur weetejo konſiſtoriju gubernatoram, ſaſkanâ ar 1904. gada 19. apriļa likumu. 4) Par luhgumrakſteem ſchinî ſinâ jamakſâ paraſtais ſchtempelnodoklis. 5) Pahreeſchana minetâ kahrtibâ atļauta no wiſâm ſweſchtizibam, kuras tik naw likumâ aiſleegtas, wiſâs tahdâs paſchâs ſweſchtizibâs, kà ari weztizibneekos un atkal otradi.

Rigas zentralzeetumu pahrwehrſchot par katorgas zeetumu, ari zeetuma noſaukums tagad pahrdehwets. Zeetumu tagad oficiali ſauz par „Rigas pagaidu katorgas zeetumu". Agrakais noſaukums peepaturets tikai tahdos gadijumos, kad winu iſleeto preekſch areſtanteem, kuri atrodas iſmekleſchanas zeetumâ, waj noteeſati uſ areſtantu rotam. Pee katordſneekeem leeto tikai wehlako noſaukumu. 20. janwarî Rigas pagaidu katorgas zeetumâ atradâs ſekoſchi zeetumneeki: katordſneeki 640, uſ areſtantu rotam noteeſati 380, iſmekleſchanas zeetumâ 90, zeetuma ſlimnizâ 310 un ſeeweeſchu zeetumâ 250 ſeeweetes. Zentralzeetumâ tagad zitas ſchkiras noſeedſneekus neuſnem, kà tikai katordſneekus, ſlimus zeetuma ſlimnizâ un zeetumneezes ſeeweeſchu nodalâ. Zeetumneeki, kuri atrodas iſmekleſchanas zeetumâ, ſche agrak bija lihdſ 600. Tagad ſchahdas ſchkiras noſeedſneekus ſuhta uſ gubernas zeetumu. Beidſamos mehneſchos zeetumâ peenahkuſchi lecli katordſneeku ſuhtijumi no daſchadàm Kreewijas pilſehtam: Kijewas, Kaunas, Jekaterinoſlawas, Nischni-Nowgorodas un pat no Melnàs Juhras apwida. 15. janwarî atſuhtija no Jekaterinoſlawas 27 katordſneekus. Schee ir wiſai ſmagi noſeedſneeki, kuri noteeſati katorgâ uſ wiſu muhſchu un ne maſak kà uſ 20 gadeem. Katorgas zeetumâ atrodas ari leela daļa to noſeedſneeku, kuri no weetejàm teeſu eeſtahdem noteeſati pee ſpaidu darbeem. Zeetuma preekſchneeka palihgu ſkaits tagad pawairots lihdſ 6 perſonam.

„R. U."

Wehstulneeks.

Labo Wehsti ewangelisazijai un koreem pagahjuscho reisi mums newahas dehl nebij eespehjams dot lihds. Ari tagad ta neeet lihds, bet schoreis ais zita eemesla. Apskatotees abonentu grahmatâ, redsam, ka „Labai Wehstij", kas bij nolemta ewangelisazijai un koreem, ir koti mas abonentu, kaut gan no muhsu puses ir darits gandrihs waj wiss kotik spehj darit. Tas mums rahda, ka wehl arween naw saprasts tas leelais labums, ko waretu atnest tahda lapina tiklab isplatitajeem pascheem, kà ari abonetajeem. Ais ta eemesla ir tihri welti, isdot schimbrihscham „Labo Wehsti ewangelisazijai un koreem". Ta jau labak tai weetâ dot kautko zitu, waj ari to paschu, tikai zitadâ weidâ un kahrtibâ — to preeksch ka ir waldsinajums. War jau atkal isdot kahdu krahjumu „Ewangelijuma dseesmu", bes tam wehl kahdas grahmatas kà besmaksas peelikumu. Un tà mehs ari darisim. „Labàs Wehsts ewangelisazijai un koreem" weetâ dosim „Kristiga Wehstnescha" programai peemehrotas jaunas grahmatas bes maksas abonenteem tai paschâ wehrtibâ, zik maksaja „Labâ Wehsts ewangelisazijai un koreem". Kad bij jasaraksta preeksch 3 numuru wajadsigee raksti, tad sahkam domat par scho pahrmainu un ilgi mums bij jadomà par to, jo mums bij leela zihna sirdi, waj tikai negrehkojam, waj tikai nelauscham solijumu, mums usausa gaisma: Mehs jau abonenteem it ueko neatrausim no solità, tikai dosim solito zitadâ weidâ — tahdâ weidâ, kas winneem parastaks un eemihletaks.—Tà kà grahmatu sarakstischana prasa wairak laika, ne kà Labàs Wehsts ewangelisazijai un koreem" isdoschana, tad mums nebij eespehjams jau schini mehnesi kautko dot lihds „Labàs Wehsts ewangelisazijai un koreem" weetâ. — Sche sazitais neatteezas us „Labo Wehsti behrneem". Tà tiks turpinata un katrs, kas to apstellejis, to ari dabus. Schehl mums ir koti, spert scho soli, ko speram, bet ja kahds grib mirt, tad

Preeksch nahwes, preeksch nahwes jau
Wehl sahles auguschas naw!

Grahmatu isdewejeem par sinu, ka jaunisnahkuschas grahmatas tiks „Kristigà Wehstnesi" pasinotas, ja no tàm no katras peesuhtis weenu un pahrspreestàs, ja no tàm no katras peesuhtis diwas. Tad weena paleek redakzijâ otru dabù pahrspreedejs.

Atpirkam, waj atmainam pret zitàm muhsu apgahdeena grahmatam „Ewangelijuma Dseesmu" pirmo krahjumu, kas maksà 15 kap., ne 1. dalu. Ja kahdam wehl buhtu tàs usglabajuschàs neleetotas, waj tihras, drusku leetotas, to luhdsam mums tàs peesuhtit.

Sanehmam preeksch Zeetuma Misiones no Dobeles mahsu beedribas 3 rbl., no K. Stuhris Lubanè 1 rbl., no K. Sutis Dinamindè 1 rbl, no Skujas Grobinà 1 rbl., no Bostonas Latw. Bapt. Mahsu Beedribas 10

rbl. Kopâ ar agrak eemaksato naudu 34.50. Tà tad lihds pusaprillim par 200 ekš. Kriſt. Wehſt. preekſch Zentralzeetuma ir ſamakſats. — Boſtonas Latw. Beed. M. B. ſawu naudas ſuhtijumu pawada ar ſchahdu wehſtuli, ko raksta winu uſdewumâ m. Am. Ewaldſon: „Dahrgais br. Laubert! Kad ſapulzejamees muhſu darischanasſtundâ, tad kahda mahſa, kas bij laſijuſe to gabalinu par Rigas Zentralzeetumu Kriſt. Wehſt. 1. num., jautaja, waj mahſas nedomajot, ka buhtu labi, no muhſu kaſes maſo atlikumu — daſchus dolarus ſeedot ſwehtigajam darbam, lai ewangelijuma gaiſma ſpehtu eeſpihdet ari tumſchajos zeetuma kambaros un paſildit zeetumneeku ſirdis, ka tee ari juſtu ſawâs ſirdîs peſtiſchanas laimi un preeku un zaur to tikt atweeglots winu behdigais, nepaneſamais ſtahwoklis. Uſ to wiſas mahſas iſſazija ſawu peekriſchanu un weenbalſigi tapa nolemts, naudu ſuhtit preekſch 10 ekš. „Kriſtiga Wehſtneſcha“ Rigas Zentral-Zeetumam. Kahdas dſeeſminas wahrdi ſkan tà: „Leelaks ne kà palihgs, Poſts jau nawa wiſs.“ Un teeſcham tà. Beſ mums, mehs neſchaubamees, ari muhſu kaiminu mahſu beedribas buhs darijuſchas tà pat. Un kur tad wehl tàs daudſàs un leelàs beedribas muhſu mihlajâ wezâ dſimtenê, Kurſemê un Widſemê. Teeſcham ari winas daris tà pat, jo pehz muhſu domam wislabakà bauda, kapitala noguldiſchanai, ir labdariba.“

Drukaskluhdas eeweeſuſchàs 2. numurâ, kuras luhdſam atwainot: Preekſch Jelgawas jaunà luhgſchanas nama dewuſchi ari K. Minka 1.94 kap. un A. Kupper 1.94 kap. un J. Schmidt dewis 97 kap. un newis J. Schmidts. H. Rodina weetâ jalaſa H. Redins, kuram kwitets ari ſem Jelgawas lozekkeem 20 rbl., kopâ 23.88 kap. un H. A. weetâ jalaſa H. A. J. — Tà tad lihds ſchim no Amerikas eenahzis preekſch Jelgawas Bapt. luhgſch. un ſk. buhwes zaur Redinu 173.09 kap. Sirſnigu paldees deweejeem, kas ar tik leelu ſirſnibu uſupurejuſchees, lai ta Kunga darbs ar laiku Jelgawas apkahrtnê waretu tikt ſekmigaki darits ne kà lihds ſchim.

Amerikas Latweeſchu Baptiſtu draudſchu preekſchneekus preekſchneezibu lozeklus un draudſes lozeklus, kà wiſus zitus labwehlus luhdſam uſſkatit br. Redinu kà Jelgawas Baptiſtu draudſes pilnwaroto koleketaju Amerikâ. Daſchi gaidot atbrauzam uſ kongreſu Filadelfijâ Jelgawas draudſes ſludinataju, lai tad winam perſonigi nodotu ſawu mihleſtibas dahwanu. Jelgawas draudſes ſludinatajs pateizas loti par ſcho uſmanibu, bet netiz, ka winam buhs tikdaudſ laika, apzeemot wiſas Latweeſchu draudſes un tadehl luhdſ nodot dahwanas preekſch Jelg. luhgſch. namà un zitu eeſtahſchu buhwes br. Redinam. Ja Jelg. dr. ſlud. ſpehs kahdâ ſinâ palikpot brahleem un mahſam Amerikâ, tad daris to no wiſas ſirds ari tad, kad dahwanas buhtu dotas Redinam.

Ewangelijuma Dseesmu

III. dała

paschulaik ir tikusi gatawa. Winà ir 104 dseesmas. Kopâ ar I. un II. dału „Ewangelijuma Dseesmam" pawisam 300 dseesmu. Tà tad tas ir leelakais ewangelijuma dseesmu krahjums Latweeschu rakstneezibâ.

Ar III. dałas isdoschanu nu ir

„Muhsu Dseesmineekam"

wajadsigà noschu grahmata.

Pirmà dała maksà	75	kap.
Otrà „ „	40	„
Treschà „ „	60	„
Wisas dałas kopâ seetas . .	2	rbł.
Wisas dałas labâ ahdas sehjumâ	3	„

Adwokats J. Buchholzs,

runajams

Rigâ, Leelajâ Newas eelâ Nr. 28.

Redaktors-isdewejs: P. Lauberts.

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahna eelâ Nr. 8 (pretim Jahna basnizai).